

Att vara nätverkshem

Handledning för familjehemssekreterare

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. På begäran kan vi ta fram publikationen i ett alternativt format för personer med funktionsnedsättning. Skicka frågor om alternativa format till alternativaformat@socialstyrelsen.se.

Publicerad: www.socialstyrelsen.se, juni 2026

Innehåll

Förord	4
Inledning	5
Syfte och mål	6
Två sätt att arbeta med utbildningen.....	7
Enskilda samtal.....	7
Samtal i grupp	9
Stödmaterial för nätverkshem	11

Förord

De allra flesta barn i Sverige växer upp med sina föräldrar. En del barn behöver av olika skäl bo i ett annat hem. Det är då samhällets ansvar att se till att de får den vård och omsorg som de behöver.

Barn och unga i familjehemsvård behöver ett tryggt och stabilt familjehem som ger omsorg, värme och kärlek. Familjehemmet behöver även se till att de får tillgång till god hälso- och tandvård samt skolgång.

När ett barn placeras utanför det egna hemmet är kontakt med ursprung och nätverk viktigt. En placering i ett familjehem som finns i barnets nätverk, en så kallad nätverksplacering, kan bidra till att stärka och upprätthålla banden med barnets ursprung.

Familjehem behöver stöd och utbildning. Socialstyrelsen ska stödja familjehemsvården och bidra till kvalitetsutveckling på området.¹ Socialstyrelsen har tagit fram en grundutbildning för familjehem, *Ett hem att växa i*. Den togs fram 2013 och har sedan reviderats år 2017 och år 2024.

Den här utbildningen, *Att vara nätverkshem*, vänder sig specifikt till nätverkshem och är en fördjupning av grundutbildningen. Utbildningen har tagits fram i samarbete med nätverkshem, yrkesverksamma inom familjehemsvården samt unga vuxna med egen erfarenhet av placering i nätverkshem.

Ansvarig för arbetet med *Att vara nätverkshem* är projektledare Héléne Kjellman och projektgrupp bestående av utredarna Mari-Anne Karlsson och Sanna Halfdan samt juristen Malin Ockborn.

För Socialstyrelsen

Johanna Kumlin

Tillförordnad avdelningschef
Avdelningen för kunskapsstyrning socialtjänst

¹ 4 § 6 förordning (2015:284) med instruktion för Socialstyrelsen.

Inledning

Utbildningen Att vara nätverkshem är en fördjupning av grundutbildningen Ett hem att växa i och tar upp frågor som är särskilt aktuella för nätverkshem.

Att vara nätverkshem är en viktig uppgift – och det kan vara krävande. Genom att reflektera och prata om svårigheter kan nätverkshemmet både bli tryggare i sin roll och vara ett bättre stöd för barnet. Att be om hjälp är en del av uppdraget. Det är en förutsättning för att barnet ska få rätt stöd.

Som familjehemssekreterare har du en central roll i att ge stöd. Det är viktigt att bekräfta uppdragets betydelse och tydliggöra att nätverkshemmen inte måste klara allt själva.

Många nätverkshem känner inte till vilket stöd de kan få. Syftet med de samtal som ni har i utbildningen är att tydliggöra:

- att nätverkshem har rätt till stöd
- vad nätverkshem kan få stöd med
- att socialtjänsten finns som stöd över tid.

Budskapet till nätverkshemmen är:

Du är inte ensam i ditt uppdrag!

Den här instruktionen är för dig som möter nätverkshem i ditt arbete inom socialtjänsten. Handledningen hjälper dig att leda reflekterande samtal – individuellt eller i grupp – utifrån utbildningens teman.

Syfte och mål

Nätverkshemmen får kunskap om och möjlighet att reflektera kring vad som är speciellt med ett uppdrag som nätverkshem

- att de kan få stöd av socialtjänsten
- utmaningar de själva kan vilja ha stöd och hjälp med
- att de inte är ensamma. Det finns professionella runt dem och barnet och det finns andra familjer i samma situation.

Familjehemssekreterare får möjlighet till

- fördjupade samtal med nätverkshemmen om utmaningar
- att identifiera nätverkshemmens stödbehov
- att hitta ingångar för att erbjuda anpassat stöd snabbare

Två sätt att arbeta med utbildningen

Ni kan använda utbildningen både i enskilda samtal och i grupp. Utgå från nätverkshemmets behov.

Läs gärna i *Ett hem att växa i - Handledning för familjehemsutbildare*. Se särskilt kapitlen om att utbilda familjehemsföräldrar och om förberedelser.

Reflektionfrågorna i *Att vara nätverkshem – Arbetshäfte* är samma frågor som tas upp i utbildningsfilmen och är tänkta som en hjälp för nätverkshemmen att fundera kring de teman som tas upp i utbildningens olika kapitel.

Använd frågorna som inspiration – nätverkshemmen behöver inte svara på alla frågor.

Nätverkshemmen har kanske en annan relation till barnet än de som beskrivs i filmerna. Be nätverkshemmen att ändå tänka sig in i de beskrivna situationerna och reflektera kring dem. Känner de igen sig? De teman och situationer som tas upp i filmerna är valda utifrån att de är vanligt förekommande i just nätverkshem.

Enskilda samtal

Ett nätverkshem kan känna sig mest bekväm med att gå igenom utbildningen på egen hand och därefter träffa dig för samtal och reflektion. Alternativt går ni igenom materialet tillsammans och har samtal och reflektion i samband med genomgången.

Tidsåtgång:

Genomgång utbildningen	cirka 30 minuter
Anteckna reflektioner:	cirka 30 minuter
Gemensamt samtal:	cirka 45 minuter

För dig som träffar nätverkshem enskilt

Börja med att själv titta igenom materialet så att du vet hur det är upplagt.

Välj hur ni ska lägga upp arbetet med *Att vara nätverkshem*.

Kanske passar det bäst för familjehemsföräldrarna att först gå igenom utbildningen på egen hand och att ni sedan har en träff där utgångspunkten i ert samtal är de reflektioner och frågor de har med sig.

Ni kan också välja att gå igenom utbildningen tillsammans. Du låter då familjehemsföräldrarnas reflektioner styra samtalen.

Ni kan välja att gå igenom hela utbildningen vid ett tillfälle, eller dela upp den på flera tillfällen.

Oavsett upplägg är *Att vara nätverkshem - arbetshäfte* ett bra stöd för nätverkshemmet att skriva ner sina tankar och använda som utgångspunkt i vidare samtal.

Samtal i grupp

Om det finns flera nätverkshem i behov av denna fördjupningsutbildning kan ni ha samtalen i grupp. Samtal i grupp ger nätverkshemmen möjlighet till att dela erfarenheter med varandra vilket bidrar till att skapa igenkänning och kan minska känslan av att vara ensam.

Ni går då gemensamt igenom delarna i utbildningen och diskuterar med stöd av reflektionfrågorna. Använd gärna *Att vara nätverkshem - arbetshäfte* som stöd för diskussion och enskilda anteckningar. Ni kan välja att gå igenom hela utbildningen vid ett tillfälle, eller dela upp på flera tillfällen.

Tidsåtgång:

Cirka 2–3 timmar totalt, beroende på upplägg.

Delarna i utbildningen tar cirka 30 minuter att gå igenom. Övrig tid är för att gemensamt reflektera med stöd.

För dig som träffar nätverkshem i grupp

Börja med att själv titta igenom materialet så att du vet hur det är upplagt.

Planera hur ni ska jobba med de olika delarna:

- Bestäm om ni ska jobba med materialet vid ett eller flera tillfällen.
- Boka lokal som har en skärm så att ni kan titta på materialet i utbildningen tillsammans.
- Tänk igenom hur du välkomnar deltagarna och låter dem bekanta sig med varandra.
- Tänk igenom vilket upplägg du vill ha för diskussioner utifrån de olika dilemmafilmerna. Vill du att deltagarna tänker enskilt först, i bikupor eller kanske att ni diskuterar i storgrupp direkt?
- Fundera på hur och när deltagarna bäst använder sig av *Att vara nätverkshem – arbetshäfte*?

Överenskommelse

Det är viktigt att tillsammans med deltagarna prata om hur ni vill vara mot varandra för att alla ska kunna känna sig trygga och inkluderade. Du kan ha punkterna nedan som en utgångspunkt.

- Alla tankar är tillåtna. Det är viktigt att alla får komma till tals och vi lyssnar på varandras tankar och åsikter.
- Det är ok att välja att inte svara på vissa frågor om man hellre vill vara tyst och lyssna.
- Vi har respekt för varandra, för varandras historia och upplevelser.
- Vi pratar inte med andra om det vi får veta om varandra på utbildningen. Det är för att vi ska kunna känna oss fria att prata om våra tankar och erfarenheter under utbildningen.
- Kursledare berättar inte för socialsekreterare om det som sägs på kursen om det inte handlar om oro för hur ett barn har det.

Stödmaterial för nätverkshem

Broschyren [Att vara nätverkshem](#) kan med fördel skrivas ut så att familjehemmen får den i samband med utbildningen. Broschyren finns på flera språk.

Annat relevant stödmaterial:

- [Positivt umgänge – Guide för familjehem](#)
- [Positivt umgänge – Guide för föräldrar till barn i familjehem](#)
- [Positivt umgänge – Guide för dig som bor i familjehem](#)
- [Syskonstödet](#)

Att vara nätverkshem –Handledning för familjehemssekreterare
(artikelnr 2026-5-10230)
kan laddas ner från socialstyrelsen.se/publikationer.